

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Economische Zaken over de Landbouw- en Visserijraad op 18 juli 2016.

De voorzitter van de commissie,
Vermeij

Adjunct-griffier van de commissie,
De Vos

Inhoudsopgave

- I **Vragen en opmerkingen vanuit de fracties**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie**
 - Vragen en opmerkingen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie**
- II **Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris**
- III **Volledige agenda**

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie

Naar aanleiding van schriftelijke vragen van het lid Lodders (Aanhangsel van de Handelingen, 2015–2016, nr. 3047) heeft de Staatssecretaris zich in de media uitgelaten over dat hij zich ergert aan de EU-regel van de akkerranden. Akkerranden breder dan 20 meter komen niet in aanmerking voor subsidie voor ecologische aandachtsgebieden. In hetzelfde artikel geeft de Staatssecretaris aan dat hij deze regel zal uitvoeren. De leden van de VVD-fractie vragen de Staatssecretaris welke stappen hij gezet heeft om deze regel aan te passen. Indien hij dit niet gedaan heeft, waarom niet? Is de Staatssecretaris het met deze leden eens dat het strikt toepassen van deze regel, zonder ook maar enig gevoel te hebben bij het werken in en met de natuur (het komt soms eenmaal beter uit om een extra gang met de zaaimachine te maken) het draagvlak voor deze regel ondermijnd? Zo nee waarom niet? Het probleem van de akkerrand lijkt met de vereenvoudigingsvoorstellen opgelost te worden. Is het waar dat deze pas volgend jaar ingaan? Gaat de Staatssecretaris zich inzetten om nog dit seizoen de vereenvoudiging in te zetten?

De lijst met vereenvoudigingsvoorstellen is zeer teleurstellend. Is de Staatssecretaris het met de leden van de VVD-fractie eens? Zo nee, waarom niet? De vergroeningsmaatregelen zijn vaak gedetailleerd met een bureaucratische inslag. Waarom heeft de Staatssecretaris hier niet een zwaarder punt van gemaakt? Is de Staatssecretaris zelf tevreden met het voorstel zoals het nu voorligt? Een aantal maatregelen ter vereenvoudiging zouden de boeren in Zuidoost-Nederland die getroffen zijn door wateroverlast en enorme hagelbuien uitkomst kunnen bieden zoals het schrappen van de uiterste inzaaidatum van vanggewassen. Welke coullance gaat de Staatssecretaris toepassen en op welke manier gaat hij dit communiceren?

Kan de Staatssecretaris ingaan op de wijzigingsvoorstellen met betrekking tot braak en de gevolgen voor Nederland? Welke inzet heeft de Staatssecretaris op dit punt richting de Europese Commissie? Waarom is het niet gelukt om bij de teelt van vanggewassen het inzaaien van minimaal 2 gewassen te schrappen? Een meerderheid van de lidstaten heeft hier ook vorig jaar al om gevraagd. Welke inzet heeft de Staatssecretaris gepleegd? Hoe zitten andere lidstaten hierin?

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van het schorsen van het gebruik van het geneesmiddel Velactis. Naar aanleiding van de bijwerkingen lijkt dit een wijs besluit. Kan de Staatssecretaris aangeven welke acties hij al heeft uitgezet en nog gaat doen om in Europa een gelijk speelveld te creëren? Deze leden realiseren zich dat dit een bevoegdheid van de Europese Commissie is maar welke stappen zet de Staatssecretaris?

De leden van de VVD-fractie hebben met veel waardering kennisgenomen van het Actieplan vitalisering varkenshouderij. De sector heeft hierin laten zien dat zij haar verantwoordelijkheid neemt. Deze leden ondersteunen het Actieplan vitalisering varkenshouderij. Kan de Staatssecretaris aangeven welke actie hij op korte termijn zal inzetten in zijn verantwoordelijkheid als medeondertekenaar van het Actieplan? Kan de Staatssecretaris aangeven hoe hij specifiek in het door water en hagel getroffen gebied in Zuidoost-Nederland omgaat met de varkenshouderij in relatie tot dit Actieplan? Kan de Staatssecretaris uitgebreider ingaan op de actielijn kostenreductie en mestverwerking? In deze actielijn in de beleidsreactie wordt niet ingegaan op het onderdeel kostenreductie. De varkenshouderij heeft nog steeds te maken met substantieel hogere kosten dan de collega-varkenshouders in de landen om ons heen. Welke verantwoordelijkheid dicht de Staatssecretaris zich toe op dit onderdeel? En kan de Staatssecretaris deze actielijn en de overige acties meer concretiseren en in een tijdpad zetten? Het Ministerie van Economische Zaken is mede ondertekenaar van het Actieplan en daarmee ligt er een grote verantwoordelijkheid.

Zuidoost-Nederland is getroffen door enorme waterschade en in sommige gebieden heeft een hagelstorm huisgehouden. Veel boeren hebben te maken met schade aan de gewassen. Kan de Staatssecretaris binnen twee weken kenbaar maken welke ruimte hij de getroffen boeren kan en wil geven om gewassen die zodanig beschadigd zijn dat ze niet geoogst kunnen worden om te ploegen en het land in te kunnen zaaien met bijvoorbeeld gras zodat er nog een of twee snede gras geoogst kan worden? Boeren dienen dit zonder consequenties voor de uitbetalingen te kunnen doen. Tevens vragen de leden van de VVD-fractie een verruiming voor het getroffen gebied voor het scheuren van gras in het najaar om de graszoden te kunnen herstellen zodat men volgend jaar met een nieuwe graszode kan gaan werken. De Staatssecretaris heeft al aangekondigd dat er ruimte is voor herstelbemesting. Voor veel boeren is het nog onduidelijk of en wanneer een boer hiervan gebruik kan maken. Kan de Staatssecretaris een aantal uitgangspunten actief communiceren naar de boeren zodat men zich niet voor iedere vraag bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) hoeft te melden?

Recent heeft de gemeente Oss haar voorontwerp bestemmingsplan buitengebied gepresenteerd waarin onder meer een verbod op onoverdekte buitenloop voor pluimvee is opgenomen. De vakgroep Pluimveehouderij van ZLTO en de Biologische Pluimveehouders Vereniging hebben een bezwaarschrift ingediend omdat zij geen veterinaire belemmeringen voor buitenuitloop zien. Op zichzelf gek omdat de uitbraak van vogelgriep toch substantieel meer voorkomt bij buitenloop bedrijven. Kan de Staatssecretaris dit thema in Brussel agenderen om de discussie over buitenloop, met name tijdens de vogeltrekperiode, te agenderen om bedrijven en in dit geval de gemeente Oss de mogelijkheid te geven om in het belang van diergezondheid en volksgezondheid maatregelen te nemen? Zo nee waarom niet? Ook andere lidstaten hebben ieder jaar weer te maken met uitbraken van vogelgriep waarbij grote economische schade en gevolgen voor het pluimvee ontstaan doordat bedrijven geruimd moeten worden. Graag een toelichting.

Etikettering van biologische producten

De leden van de VVD-fractie willen niet dat via het etiket op biologische producten een vorm van concurrentievervalsing ontstaat. Door rekening te houden met regionale verschillen bij het mogen dragen van het etiket «biologisch» ontstaat dit naar mening van deze leden nu wel degelijk. Zij willen dat de Staatssecretaris zich hard maakt voor het belang van de

Nederlandse biologische landbouwers. Wat is de inzet van de Staatssecretaris om te zorgen dat de Nederlandse biologische landbouwers niet worden beconcurrereerd door boeren uit derde landen die aan niet aan dezelfde regels hoeven te voldoen? Een etiket moet de inhoud van het product beschrijven en is niet bedoeld om voor de vorm een politieke ideologie uit te dragen, die ook nog eens in de praktijk onze Nederlandse biologische landbouwers in een achterstandspositie plaatst. De leden van de VVD-fractie vinden tevens dat over de consequenties van het niet naleven geen onduidelijkheid mag zijn; niet naleven moet leiden tot het verliezen van het etiket «biologisch». In de huidige opzet kan «niet naleven» alleen bij opzettelijk misbruik of nalaten worden bewezen en dan kan de biologische status wordt ingetrokken. Dit geeft te veel ruimte voor niet nalevers in landen waar een goede en sluitende controle praktijk ontbreekt of het marchanderen met de normen als concurrentievoordeel wordt ervaren. Wat wordt de inzet van de staatsecretaris om te zorgen dat ook op dit punt een gelijk speelveld te creëren?

Herkomstetikettering

Ten aanzien van de pilot met de herkomstetikettering staan de leden van de VVD-fractie afwijzend. De herkomst van een ingrediënt zegt namelijk niets over de kwaliteit en de gezondheids- en duurzaamheidsaspecten van een product. Wel biedt het consumenten de mogelijkheden om oneigenlijke voorkeuren te creëren waarop afnemers kunnen inspelen. Deze leden zien derhalve de Franse pilot als een opmaat voor een vorm van protectionisme en ziet daar een bedreiging in van de vrijhandel. Zij voorzien tevens toenemende administratieve lasten voor de levensmiddelensector. Wat wordt de inzet van de staatsecretaris om de belangen van de Nederlandse sector te kunnen beschermen? Hoe gaat de Staatssecretaris de effecten van deze Franse pilot op onze sector monitoren?

Raadsconclusies op Voedselverlies en voedselverspilling

De leden van de VVD-fractie vinden dat het accent voor voedselverlies en verspilling in Nederland ligt op de export van haar kennis om verspilling in de primaire sector in het buitenland te voorkomen. Daar is nog de nodige winst te halen. Verder willen deze leden dat voedselverspilling wordt aangepakt bij de consumenten welke optreedt doordat bepaalde goederen een houdbaarheidsdatum krijgen opgelegd terwijl die goederen niet bederven. Die goederen zouden beter kunnen worden voorzien van een etiket «kwaliteit gegarandeerd voor». Deze leden willen dat de Staatssecretaris zich hard maakt voor deze twee invalshoeken en zorg draagt dat de Nederlandse consument en producten niet worden opgezaagd met overbodige regels. Wat is de inzet van de Staatssecretaris, zodat deze twee invalshoeken ook nadrukkelijk terug gaan komen als nadere afbakening van de Raadsconclusies?

Groente en fruit sector

Voorafgaand aan het laatste algemeen overleg ter voorbereiding op de Landbouw- en Visserijraad is er een petitie aangeboden om stil te staan bij de gevolgen voor de groente- en fruittelers door de Russische boycot. De Nederlandse regering heeft met succes een aantal nieuwe markten weten aan te boren via diverse handelsmissies. Nu de boycot langer duurt dan vooraf door velen is ingeschat en de interventiequota worden teruggeschroefd omdat de Commissie van mening is dat de bedrijven de bedrijfsvoering nu wel hadden kunnen aanpassen vragen de leden van de VVD-fractie de regering om zich te blijven inzetten op het aanboren van nieuwe markten om de gevolgen zo min mogelijk te laten zijn. Kan de Staatssecretaris daar nader op ingaan?

Visserij

De leden van de VVD-fractie maken zich zorgen over de positie van de Nederlandse vissers. Al vaker hebben zij hun zorgen gedeeld met betrekking tot de aanlandplicht. Kan de Staatssecretaris duidelijk aangeven wat nu de stand van zaken is? Hoe wordt aan de handhaving nu op een eenduidige wijze uitvoering gegeven? Aangezien Europese wetgeving er voorlopig nog niet is? Wat gebeurt er in de tussentijd? Wanneer wordt overeenstemming over de, controle-inzet op de pelagische aanlandplicht voorzien? Met de motie van het lid Visser (TK 29 664, nr. 147) hebben de leden van de VVD-fractie om een halfjaarlijkse voortgangsrapportage gevraagd met betrekking tot de aanlandplicht. Wanneer kan de Kamer deze rapportage verwachten? Hierbij is er nadrukkelijk aandacht gevraagd voor harmonisatie van de handhaving met de Noordzee-lidstaten. Kan de Staatssecretaris aangeven hoe dit overleg verloopt? Wanneer is hier voor het laatst over gesproken? Welke problemen kwamen hier naar voren?

Kan de Staatssecretaris aangeven wat er zal gebeuren wanneer er voor 1 januari 2017 nog geen overeenstemming is bereikt over het contingentensysteem in relatie tot de aanlandplicht?

Kan de Staatssecretaris aangeven wat er na 1 januari 2018 zal gebeuren met de quota voor de wijting? Zijn hier al afspraken over gemaakt? Zo ja, welke? En zo nee, op welke termijn verwacht de Staatssecretaris dat dit gaat gebeuren?

Met steun van de leden van de VVD-fractie is onlangs de motie van het lid Bisschop aangenomen (TK 27 625, nr. 370). Kan de Staatssecretaris aangeven hoe hij met deze motie is omgegaan? Is er al contact geweest met de Nederlandse visserijsector na het aanwijzingsbesluit? Met betrekking tot de zeedagen, begrijpen deze leden het goed dat de uitruil van de zeedagen met kabeljauw op steun van de sector kan rekenen? Kan de Staatssecretaris daar nader op ingaan?

Tot slot, willen de leden van de VVD-fractie opmerken dat er veel onrust is binnen de sector over onder meer de aanlandplicht en afnemende visgronden door onder meer nieuwe windmolenparken op zee, of aanwijzingsbesluiten. Kan de Staatssecretaris aangeven hoe hij met deze zorgen omgaat? Is de Staatssecretaris in overleg met de sector? Ten aanzien van de doorvaart en medegebruik van windmolenparken op zee hebben deze leden al vaker gevraagd hoe de visserijsector in een vroeg stadium betrokken kan worden bij de uitwerking, waarbij veiligheid voorop staat. Kan de Staatssecretaris hier op reageren? Deelt hij de mening dat de visserijsector als medegebruiker aan tafel moet zitten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie

Actieplan vitalisering varkenshouderij

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het Actieplan vitalisering varkenshouderij. De genoemde leden waarderen het dat er vanuit de sector oog is voor de noodzaak tot een omvorming van de intensieve veehouderij, maar zij hebben nog wel verschillende vragen en opmerkingen over dit Actieplan. Zij verzoeken de Staatssecretaris hierop in te gaan.

De leden van de fractie van de PvdA lezen dat de verwachting is dat het aantal varkensbedrijven in de komende jaren zal dalen van zo'n 5.000 naar circa 2.000 bedrijven. Tegelijkertijd lezen de genoemde leden dat de varkensrechten en locaties van de bedrijven die stoppen via het Ontwikkelingsbedrijf Varkenshouderij weer beschikbaar zullen worden gesteld aan

toekomstgerichte bedrijven. Deze leden hebben hierbij hun bedenkingen. Zij zijn namelijk van mening dat de huidige situatie in de intensieve veehouderij niet langer houdbaar is. Hierbij willen zij ook verwijzen naar het recent verschenen RIVM-rapport «Mogelijke effecten intensieve veehouderij op gezondheid omwonenden»¹. Door de rechten en locaties opnieuw uit te delen ontstaat echter een tendens in de varkenshouderij die deze leden willen voorkomen. In plaats van een transitie naar minder en kleinere familiebedrijven (en dus minder varkens) worden de varkens op steeds grotere bedrijven gehouden. De leden van de PvdA-fractie vragen de Staatssecretaris hierop te reageren. Is de Staatssecretaris met deze leden van mening dat er juist minder varkens in Nederland moeten komen, zowel voor de volksgezondheid en het milieu als om de concurrentiepositie van boeren te verbeteren? Is de Staatssecretaris met de leden van de PvdA-fractie van mening dat deze vermindering vooral in de overbelaste gebieden zal moeten plaatsvinden?

Deze leden hebben daarnaast enkele vragen over de vrijblijvendheid van dit Actieplan. Zij vragen de Staatssecretaris of hij voornemens is extra stappen te zetten als dit plan niet (voldoende) leidt tot verbetering op het gebied van onderscheidende kwaliteit, dierenwelzijn en duurzaamheid? Zo ja, op welk moment zal een evaluatie van de resultaten van het Actieplan gemaakt worden en is de Staatssecretaris bereid dit te delen met de Kamer?

Marktsituatie

De leden van de PvdA-fractie lezen dat Eurocommissaris Hogan met nieuwe maatregelen zal komen om de marktsituatie voor boeren in Europa te verbeteren. Tegelijkertijd lezen deze leden dat 40% van het huidige steunbudget (€ 200 miljoen) nog niet is uitgegeven. De genoemde leden vragen de Staatssecretaris hoe de verhouding hiervan in verschillende landen ligt. Is bij alle EU-landen ongeveer 60% van het bedrag uitgegeven, of bij sommige landen (bijna) alles en bij andere landen (bijna) niets? En hoe staat het hiermee in Nederland? Kan de Staatssecretaris daarnaast zijn oordeel geven over de maatregelen waar de Europese Commissie (EC) ongeveer over denkt?

GLB vergroening

De leden van de fractie van de PvdA begrijpen dat de EC extra maatregelen wil nemen om de vergroening van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) te stimuleren. Dit omvat onder andere een verduidelijking wat van boeren en nationale overheden verwacht wordt, het schrappen van belastende technische voorwaarden, flexibiliteit indien dit het milieu en klimaat ten goede komt en verdere harmonisatie van de vereisten. De leden van de PvdA-fractie vragen de Staatssecretaris of hij een appreciatie van deze maatregelen kan geven. In hoeverre zullen Nederlandse boeren en het Nederlandse milieu hierbij gebaat zijn? Zijn er ook negatieve effecten hiervan te verwachten? Zo ja, wat zijn deze effecten en welke maatregelen kunnen genomen worden om dit te voorkomen? Zijn er nog maatregelen die de EC zou kunnen nemen die niet in de huidige opties zitten die het milieu en/of klimaat in Nederland of andere landen van de EU ten goede komen? Waarom heeft de EC niet aan deze opties gedacht? Is de Staatssecretaris voornemens deze voorstellen bij de EC onder de aandacht te brengen?

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2011/06/21/mogelijke-effecten-intensieve-veehouderij-op-gezondheid-omwonenden>

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de stukken voor de Landbouw- en Visserijraad en hebben enige vragen en opmerkingen.

Ten eerste willen deze leden graag een toelichting van de Staatssecretaris waarom hij voor hernieuwde toelating van Round-Up heeft gestemd.

Voorts vragen zij hoe de aanlandplicht nu ingevoerd wordt in Nederland. Hoeveel discard vis wordt nu in Nederland aan land gebracht? In hoeverre betreft het ondermaatse vis en in hoeverre niet voor menselijke consumptie gebruikte soorten? Is het voor beide categorieën verboden om hier geld voor te vragen of alleen voor ondermaatse? Wat gebeurt er met deze discards (vismeel, diervoer e.d)? Welke wetgeving is van toepassing? Wat moeten de vissers concreet met deze discards doen? Waarom wordt er rode kleurstof op gedaan?

De leden van de SP-fractie vragen wat de mogelijkheden precies zijn voor landelijke overheden danwel private partijen om vrijwillige productiebeperkende maatregelen in te stellen. Wat behelzen deze maatregelen? Waarom heeft u hier nog geen gebruik van gemaakt?

Deze leden hebben zorgen over de plannen voor de herstructurering varkenshouderij. De leden van de SP-fractie zijn er voorstander van dat de varkenssector zich richt op kwaliteit in plaats van kwantiteit en dat de varkenssector zich richt op onderscheidende producten. Ook zijn deze leden voorstander van een herstructurering waarbij ingezet wordt op verduurzaming van de sector en op sanering van overlastgevende gebieden en bedrijven. Zij hebben echter grote twijfels of dit plan hiertoe zal leiden. Zij vrezen dat het plan neerkomt op het subsidiëren van schaalvergroting en het subsidiëren van mestverwerking.

Kan de Staatssecretaris aangeven hoeveel varkenshouders er nu zijn, en op welk aantal hij insteekt na de vitalisering? Wat is het streefbeeld voor het aantal varkens? Wat is huidige aantal varkens? De leden van de SP-fractie vrezen dat de vitaliseringsplannen neerkomen op minder varkensboeren en hetzelfde aantal varkens: kortom een verdergaande schaalvergroting. Kunt u aangeven of een verdergaande schaalvergroting uw inzet is en in hoeverre u verdergaande schaalvergroting gewenst vindt? Is dit plan gesubsidieerde schaalvergroting? Bent u bereid te streven naar minder varkens? In hoeverre worden eisen gesteld qua duurzaamheid en dierenwelzijn bij het uitgeven van varkensrechten door het Ontwikkelbedrijf Varkenshouderij? Hoe wordt het bestuur van het Ontwikkelbedrijf Varkenshouderij vormgegeven? Bent u bereid af te spreken om een gedeelte van de varkensrechten af te romen? Er is immers spraken van teveel varkens en een lage prijs. Kunt u aangeven hoeveel sanering van overlastgevende situaties u nastreeft en hoe u het resultaat gaat afmeten? De leden van de SP-fractie willen weten of het saneren van verouderde en overlastgevende bedrijven en gebieden in nauw overleg gaat met de provincies en gemeenten.

Kunt u een definitie geven van wat een verouderd bedrijf is en wat een toekomstgericht bedrijf is? Bent u bereid om sterren van het Beter Leven Keurmerk als maatstaf te hanteren voor de definitie van toekomstgerichte bedrijven? Welke milieuevereisten zijn er om in aanmerking te komen als «toekomstgericht bedrijf»? Hoeveel geld draagt u direct danwel indirect bij aan het Ontwikkelbedrijf Varkenshouderij?

Tot slot willen de leden van de SP-fractie graag dat er ingestoken wordt op een maximale transparantie bij uitgifte van EU-subsidies. Is voor Nederland op bedrijfsniveau -al dan niet geanonimiseerd- inzichtelijk hoeveel EU-subsidie wordt verstrekt?

Vragen en opmerkingen van de leden van de CDA-fractie

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de geannoteerde agenda van de Landbouw- en Visserijraad op 18 juli. Hierover hebben deze leden nog vragen.

De leden van de CDA-fractie vragen of de Staatssecretaris het voornemen van het Slowaaks voorzitterschap om te komen tot Raadsconclusies over de positie van de producenten van voedsel in de keten te versterken en een Europese aanpak van oneerlijke handelspraktijken gaat ondersteunen. Wat is de inzet van de Staatssecretaris ten aanzien van deze onderwerpen? Aangezien in Nederland de pilot oneerlijke handelspraktijken is mislukt, is het dan niet beter om te kijken naar andere manieren om dit probleem aan te pakken, bijvoorbeeld door een andere focus in het Europees mededingingsrecht of een andere Europese aanpak? Zo nee, waarom niet?

Deze leden vinden het opmerkelijk dat de Staatssecretaris vaststelt dat hij het zorgelijk vindt dat er weinig gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om het ecologisch focusgebied in te vullen met landschapselementen, omdat het kabinet überhaupt in eerste instantie niet wilde dat er gebruik gemaakt zou worden van de mogelijkheid van landschapselementen voor ecologisch focusgebied. Zoals de Staatssecretaris zegt is dit pas vanaf 2016 in Nederland toegestaan, terwijl de Tweede Kamer hierom heeft gevraagd bij de implementatie van het GLB in 2014. Waarom is deze overtuiging over het nut van landschapselementen opeens veranderd bij het kabinet, zo vragen deze leden?

De leden van de CDA-fractie vinden het teleurstellend dat niet alle Nederlandse vereenvoudigingsvoorstellen van de vergroening zijn overgenomen. Hoe gaat de Staatssecretaris zich hier verder voor inzetten, wat heeft voor hem daarbij het meeste prioriteit? Waarom heeft de Europese Commissie niet de eisen die worden gesteld aan het mengen van zaden van vanggewassen aangepast? Is de Staatssecretaris voornemens om op dit punt de Europese Commissie aan te spreken? Daarnaast vragen deze leden of er ook naar andere mogelijkheden dan permanent grasland wordt gekeken om het vastleggen van CO₂ in de bodem door het vergroten van het organische stof gehalte kan worden gestimuleerd om de bodem gezonder te maken en klimaatverandering tegen te gaan.

De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris of hij zich ervan bewust is dat het landbouwbudget bij de vorige onderhandelingen over het Meerjarig Financieel Kader is verlaagd. Is de Staatssecretaris bereid om te bekijken hoe plannen zoals het Plan vitalisering varkenshouderij wel met extra Europese steun tot een goede uitvoering gebracht kunnen worden. Deze leden vragen om een stand van zaken te geven ten aanzien van mogelijkheden die worden verkend om de Europese Investeringsbank meer in te zetten in de agrarische sector. Wordt bekeken hoe deze mogelijkheid gebruikt zou kunnen worden ten behoeve van het Actieplan vitalisering varkenshouderij? Is de Staatssecretaris bereid om te pleiten voor nationale enveloppes voor het vrijwillig beperken van productie, als dat onderdeel is van het nieuwe steunpakket?

Verder geeft de Staatssecretaris aan dat hij «de Europese Commissie [zal] verzoeken om zich te blijven inzetten op (...) het herstellen van de handel met Rusland». Hoe zou de commissie dat moeten bewerkstelligen, volgens de Staatssecretaris? En ziet de Staatssecretaris daar ook nog een rol voor Nederland in?

Ten aanzien van handelsverdragen, wat is de stand van zaken ten aanzien van het aanpassen van de dierenwelzijnsnormen in de Oekraïne aan de Europese normen. Bent u bereid in dit kader om de opvolging van toezeggingen in handelsverdragen te agenderen in de Raad?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het Actieplan vitalisering varkenshouderij en verwelkomen de erkenning van en de focus op varkensvlees als kwaliteitsproduct. Zij vragen of de Staatssecretaris bereid is op regelmatige basis inzicht te geven in de voortgang van het Actieplan?

Het valt de aan het woord zijnde leden op dat de sector een ambitieuze doelstelling heeft om het aantal varkens houdende bedrijven terug te brengen van de huidige circa 5.000 bedrijven naar 2.000 bedrijven. Zij vragen hoe zich dat verhoudt tot het reeds aangekondigde Brabantse beleid om eveneens door middel van het aantal bedrijven een krachtige sector over te houden.

Deze leden vragen ook hoe de Staatssecretaris gaat bijdragen aan het sluiten van de nutriëntenkringlopen en het tot een minimum terugbrengen van voor het milieu schadelijke emissies. In de beleidsreactie is daar nog weinig over terug te vinden. In het kader van gesloten kringlopen vragen zij ook verduidelijking over het voornemen te bevorderen dat gezuiverd water dat vrijkomt bij mestscheiding op bedrijfslocaties op oppervlaktewater kan worden geloosd. Betekent «gezuiverd water» zoals opgenomen in het Actieplan dat het zuiver is van verontreinigingen vreemd aan het water waarin wordt geloosd of slechts dat het water in enige mate gezuiverd is?

De leden van de D66-fractie vragen wat de laatste stand van zaken is omtrent het toegezegde onderzoek naar de verhouding tot waterkwaliteitsnormen en de grensdetectiewaarden (TK 27 858, nr. 363, p. 30).

Deze leden vragen hoe het kan dat gegeven de ernstige bijwerkingen van het diergeneesmiddel Velactis deze niet zijn opgemerkt in de toelatingsprocedure. Betreft dit een systeemfout in de toelatingsprocedure voor diergeneesmiddelen of slechts een onfortuinlijk incident? Waarop baseert de Staatssecretaris voorgaand oordeel?

De leden van de D66-fractie zijn blij te vernemen dat de Staatssecretaris zo veel mogelijk openheid wil betrachten bij de controlegegevens Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en dat de Europese Commissie de lidstaten bevoegd acht om – uiteraard met in acht neming van de privacy van personen – gegevens op het niveau van individuele begunstigen openbaar te maken. De aan het woord zijnde leden delen de opvatting van de Staatssecretaris niet dat voor openbaarmaking geen noodzaak zou zijn. Zij zien in de scepsis aangaande de rechtmatige besteding van Europese subsidies en het feit dat de Algemene Rekenkamer nog nooit een positief rechtmatigheidsoordeel heeft afgegeven voldoende noodzaak om hiertoe over te gaan. Graag zien zij een gemotiveerde reactie waarom de door deze leden genoemde argumenten onvoldoende redengevend zouden

zijn. Zou dat vervolgens niet ook moeten leiden tot het onderschrijven van de aangehouden motie van het lid Koşer Kaya (TK 34 300-XIII, nr. 126)?

De leden van de D66-fractie zouden graag meer inzicht krijgen in de op Europees niveau gevoerde discussies over cameratoezicht in de pelagische visserij. Wat waren de argumenten voor en tegen van de verschillende landen? Welk uitzicht is er daarbij op een compromis dat kan leiden tot zowel lage uitvoeringslasten, bescherming van privacy en effectieve handhaving?

Voorts lezen deze leden in de geannoteerde agenda dat de Europese Commissie heeft aangekondigd in de Raad een voorstel voor aanvullende maatregelen te presenteren. De genoemde leden constateren dat de Commissie inzet op het bekijken van de mogelijkheden voor verruiming in de minimis staatssteun. Deze leden zijn daar met de Staatssecretaris erg kritisch op. Daarom vragen zij wat precies de inzet van de Staatssecretaris zal zijn: hoe hard gaat hij inzetten op het voorkomen van verruiming in de minimis staatssteun? Voorts vragen de leden van de D66-fractie wat de inzet van de staatssecretaris is op het voornemen van de Commissie om te verkennen of uitbetaling aan landbouwers van de voorschotten voor directe betalingen mogelijk is. In hoeverre vindt hij dit passen in een vrije markt?

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdD-fractie

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben de geannoteerde agenda voor de Landbouw- & Visserijraad gelezen. Zij willen graag nog enkele vragen stellen.

Beheer van externe vloot

De leden van de PvdD-fractie hebben zich meermaals kritisch uitgelaten over Europese vissers die – met subsidie van de EU – visgronden buiten Europa leegvissen. Het wegvangen van visbestanden buiten de Europese Unie, ten koste van lokale gemeenschappen, is ontoelaatbaar. Het voorstel van de Europese Commissie voor het beheer van de externe vloot is voor de leden van de PvdD-fractie een eerste stap in de goede richting. Maar deze leden spreken nogmaals hun zorgen uit over het wegvallen van artikel 5.1 hierin. Dit artikel verbiedt dat schepen die ernstige overtredingen hebben begaan, toegang krijgen tot niet-Europese wateren.

De Staatssecretaris antwoordde eerder (tijdens het algemeen overleg Landbouw- & Visserijraad van 22 juni 2016) dat artikel 5.1 overbodig is, omdat deze overlapt met de controleverordening. De leden van de PvdD-fractie wijzen bij deze op een cruciaal verschil tussen artikel 5.1 en deze controleverordening. Met artikel 5.1 is één ernstige overtreding in de 12 maanden voorafgaand aan de toetsing voldoende om geen toegang te krijgen; met de controle verordening zou een schip minstens tien ernstige overtredingen moeten hebben om de toegang tot de visgronden voor een jaar te verliezen. Is de Staatssecretaris daarom bereid zich alsnog in te spannen om artikel 5.1 terug te laten plaatsen?

Actieplan vitalisering varkenshouderij

De leden van de fractie van de PvdD constateren dat het onlangs verschenen Actieplan vitalisering varkenshouderij nog steeds uitgaat van bulkproductie, verdere schaalvergroting en export. Immers, het plan geeft aan dat de varkenssector met 3.000 varkenshouders zal krimpen, maar dat het aantal varkens even groot blijft of zelfs groter wordt. Daarmee komt het Actieplan niet tegemoet aan de groeiende maatschappelijke wens van

kleinschalige veehouderij. Ook gaat het plan volledig voorbij aan de recente analyse van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid die stelt dat de eenzijdige focus op export kritisch tegen het licht gehouden moet worden. Kan de Staatssecretaris hier een reactie op geven? Erkent de Staatssecretaris dat dit plan schadelijk is voor familiebedrijven en alle ruimte biedt voor industriële megabedrijven?

De leden van de PvdD-fractie wijzen de Staatssecretaris erop dat echte vitalisering om een drastische hervorming vraagt, waarin wordt ingezet op het verminderen van de varkensstapel en op een omslag naar een bedrijfsvoering waar het varken zijn natuurlijke gedrag kan vertonen, in harmonie met natuur, milieu en de leefomgeving. Deze leden betreuren het dat er 200 miljoen euro wordt uitgetrokken naar de uitvoering van dit Actieplan, maar dat er geen enkele euro wordt besteed aan het verbeteren van het leven en het welzijn van de varkens.

In het Actieplan wordt voorgesteld om minder intensief te controleren bij diertransporten om zo kosten te besparen. De leden van de PvdD-fractie vinden dit onbegrijpelijk, aangezien de samenleving keer op keer wordt opgeschrikt door voedselschandalen en dierenleed tijdens transport. Deze leden krijgen hier graag een reactie op.

Met het Actieplan worden oude oplossingen uit het verleden, zoals bouwen aan ketensturing, weer van stal gehaald met de belofte dat zelfregulering werkt. De leden van de PvdD-fractie concluderen dat deze beloftes keer op keer niet waargemaakt worden. Supermarkten zouden verplicht moeten worden om aan te tonen dat varkensboeren een prijs krijgen die kostendekkend is. Alleen dan kan er gestuurd worden op kwaliteit en vallen knoeiers buiten de boot. Toezicht en handhaving dienen volledig in overheidshanden te zijn en te blijven.

Walvisjacht

Nog steeds accepteert Japan het internationale verbod op commerciële walvisjacht, dat sinds 1986 van kracht is, niet. De leden van de PvdD-fractie zijn daarom verheugd over de aanscherping van het Europese standpunt over de Japanse walvisjacht. Dankzij een aangenomen PvdD-motie in het Europees parlement, zal Europa van Japan gaan eisen dat het land stopt met de illegale jacht op walvissen. Daar zullen eventuele consequenties voor de handelsrelatie met Europa aan verbonden worden

In oktober 2016 vindt de International Whaling Commission (IWC 66) plaats. Kan de Staatssecretaris aangeven wat de inzet van Nederland en de EU zal zijn? Na de IWC 66 zal het gemeenschappelijk EU-standpunt over de walvisvangst geactualiseerd worden. Kan de Staatssecretaris garanderen dat hierin tenminste dezelfde beschermingsmaatregelen als in het huidige standpunt opgenomen worden?

Dolfijnenslachten

Deze maand zijn de gruwelijke dolfijnenslachten op de Faerøer-eilanden weer begonnen. Overeenkomstig de motie van het lid Ouwehand (TK 21 501-32, nr. 734) dient het kabinet zich sterk te maken voor beëindiging van deze slachten, die met medewerking van Denemarken jaarlijks plaats vinden. In antwoord op eerdere schriftelijke vragen (Aanhangsel van de Handelingen, 2015–2016, nr. 115) heeft de Staatssecretaris toegezegd om de mogelijkheden te onderzoeken of en op welke wijze de EU kan optreden. De leden van de PvdD-fractie wachten inmiddels een jaar op de resultaten hiervan. Is de Staatssecretaris bereid

een inbreukprocedure tegen Denemarken te starten en/of te ondersteunen, onder andere wegens het nalaten van haar verplichtingen, zoals omschreven in de Europese Habitatrichtlijn (artikel 12)?

Internationale handel in tijgerproducten

De leden van de PvdD-fractie waarderen de inzet van de Staatssecretaris met betrekking tot het bestrijden van wildlife crime. Zij zijn blij met de uitvoering van de aangenomen motie van de leden Thieme en Heerema (TK 33 348, nr. 140), waarmee Nederland de import van jachttrofeeën van dieren als leeuwen en ijsberen verbiedt. Ook zijn deze leden blij dat de Staatssecretaris zich wil inzetten voor een verdere inperking van de trofeeënjacht en zich zal inspannen voor het aannemen van een resolutie hierover tijdens de Cites-conferentie (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) in Zuid-Afrika. Is de Staatssecretaris bereid zich ook in te spannen voor het aannemen van twee draft resoluties gericht op handel in tijgerproducten? De vraag naar tijgerproducten groeit. Zowel de stroperij als de tijgerfokkerijen vormen een grote bedreiging voor wilde tijgers en tijgers in het algemeen.

II Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris

III Volledige agenda

Geannoteerde agenda Landbouw- en Visserijraad 18 juli 2016. TK 21 501-32, nr. 934 – Brief regering d.d. 08-07-2016, Staatssecretaris van Economische Zaken, M.H.P. van Dam.

Verslag Landbouw- en Visserijraad van 27 en 28 juni 2016 te Luxemburg. TK 21 501-32, nr. 933 – Brief regering d.d. 07-07-2016, Staatssecretaris van Economische Zaken, M.H.P. van Dam.

Tijdelijk verbod op het gebruik van het diergeneesmiddel Velactis. TK 29 683, nr. 219 – Brief regering d.d. 24-06-2016, Staatssecretaris van Economische Zaken, M.H.P. van Dam.

Actieplan vitalisering varkenshouderij. TK 28 973, nr. 180 – Brief regering d.d. 23-06-2016, Staatssecretaris van Economische Zaken, M.H.P. van Dam.

Openbaarmaking controlegegevens Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. TK 28 625, nr. 237 – Brief regering d.d. 30-06-2016, Staatssecretaris van Economische Zaken, M.H.P. van Dam.

Voortgangsrapportage Gemeenschappelijk Visserijbeleid. TK 32 201, nr. 85 – Brief regering d.d. 04-07-2016, Staatssecretaris van Economische Zaken, M.H.P. van Dam.